

Секція № 4 ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

УДК 378.046
(37.091.33-021.464:616.31-057.87)
(378.147+614.23)

*¹Бачинський Р. О., ¹Попова Т. М., ¹Андросов Є. Д., ²Бачинська Я. О.
¹Харківський національний медичний університет,
²Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди
м. Харків*

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Одним з шляхів формування у студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ) таких якостей, як здатність самостійно творчо мислити, проявляти ініціативу, уміти вивчати, осмислювати та доцільно використовувати нову наукову інформацію, освоювати, застосовувати й створювати нові технології є організація самостійної роботи студентів. Роль самостійної роботи полягає не лише в забезпеченні свідомого засвоєння навчального матеріалу та міцності засвоєних знань, але й творчого їх використання, вона також є важливою умовою виховання особистості. [1, с. 56]

Самостійна робота студента є самоосвітньою роботою, заснованою на особистій зацікавленості, що включає вивчення літературних джерел понад навчальної програми, сприяючи підготовці студентів як фахівців.

Спонукальна функція самостійної роботи полягає в стимулюванні потреби додаткової післянавчальної пізнавальної праці. Цьому сприяє пізнавальне завдання, яке ставиться перед студентом і поступово перетворюється на внутрішнього спонукача до дії, у мотив.

Самостоятельная работа є складовою частиною навчального процесу у вузі.

Ядром у будь-якій самостійній роботі виступає пізнавальне завдання, що відповідає конкретним дидактичним цілям і передбачає просування студентів від нижчих до вищих рівнів розумової діяльності. Самостійна робота студентів може здійснюватися як на заняттях під безпосереднім керівництвом викладача, так і у відсутності викладача й без його участі та допомоги, виконуватися індивідуально або групою. Успішність виконання самостійної роботи обумовлена наявністю внутрішнього спонукування до неї, стійкістю мотивів, інтересів, пізнавальної потреби.

Знання, вміння та навички неможливо передати з голови однієї людини в голову іншої, вони можуть виникнути в голові студента, який навчається, тільки в результаті його власної діяльності, власної активності.

Відношення «викладач-студент» не може бути зведено до відношення «передавач-приймач». Вплив того, хто навчає, стимулює

активність того, хто навчається. Той, хто навчає створює для активності того, хто навчається, необхідні умови, направляє її, контролює, надає для неї потрібні засоби й інформацію. Але сам процес формування в людини знань, умінь та навичок відбувається тільки в результаті його власної активності.

Труднощі, з якими студенти зіткнулися у вузі, це утруднення у виконанні самостійної роботи, що обумовлено наступними причинами:

- У школі здійснюється недостатня підготовка учнів до подальшої самостійної роботи (переробка навчальної літератури, конспектування й т. д.).
- Відсутня необхідна література по організації розумової праці та за методикою самостійної роботи у вищих школах.
- Студенти не завжди отримують необхідну допомогу від викладачів.

У цілому, підготовка студентів до самостійної роботи може здійснюватися декількома шляхами: спецкурс для першокурсників з наукової організації самостійної роботи, факультатив для студентів про способи розвитку умінь і навичок самостійної роботи, а також навчання інтелектуальним прийомам у процесі організації різних занять з дисциплін, що вивчаються у вузі.

В управлінні самостійної роботи студентів можна виділити наступні основні компоненти:

- *мотиваційний.*

Знаючи мотиви самостійної роботи студентів і розвиваючи їх, викладач може більш продуктивно її організувати. Дійовими способами, спонукаючими студентів до самостійної роботи, підтримуючими й розвиваючими позитивну мотивацію навчання, є: аргументація найближчих (безпосередніх) і кінцевих (перспективних) цілей навчання; показ теоретичної та практичної значимості засвоєних знань; новизна навчального матеріалу; професійна направленість навчальної діяльності.

- *орієнтаційно-настановний.*

Він включає розробку вимог до змісту завдань для самостійної роботи. Сюди включають: відбір змісту роботи з урахуванням навчального матеріалу, об'єм і специфіку виконуваної роботи, необхідний для неї час, інструктаж, цілі роботи, техніку виконання, показ зразка.

- *коригувальний.*

Пов'язаний зі спостереженням за ходом виконуваної студентами самостійної роботи, корекцією відбору студентами змісту роботи, її етапів, своєчасне надання допомоги в подоланні труднощів, які виникають.

Заключний компонент – *контрольно-оцінний.*

Включає здійснення контролю самостійної роботи, оцінку її результатів, аналіз характеру, повноти, змісту роботи, перспективне коригування, яке б забезпечило перехід студентів на вищий рівень самостійної діяльності.

Література

1. Попова Т. М., Бачинський Р. О., Поліщук Т. В. Інноваційні методи навчання при вивченні біологічної хімії // Медична та клінічна хімія . – 2020. № 2. – С. 101-104.
2. Крамар С. Б., Назарова Д. І. Організація самостійної роботи студентів вищих медичних навчальних закладів як форма методичної роботи кафедри та викладача // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2018. – Том 3, № 6 (15). – С. 269-274.
3. Бойцанюк С. І., Залізняк М. С., Манащук Н. В., Чорній Н. В. Організація самостійної роботи студентів-медиків // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2019. – № 2 (34). – С. 14-17.
4. Сиротинська І. Д. Особливості організації самостійної роботи студентівпершокурсників медичного університету: труднощі та шляхи їх вирішення // Медичнаосвіта. – № 3. – 2013. – С. 87-90.
5. Поливкан М.І. Роль самостійної роботи студентів у формуванні професійної компетентності медичних фахівців // Вісник “Українська медична стоматологічна академія”. – 2020. – Том 20, № 2 (70). – С.236-239.
6. Тетяна С. Організація самостійної роботи студентів в умовах карантинних обмежень // Молодь і ринок. – № 2, (188). – 2021. – С.43-48.
7. Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Білаш В.П., Степанчук А.П., Рошко В.М. Організація самостійної роботи студентів медичних внз із використанням інноваційних технологій «Українська медична стоматологічна академія».